

STANOWISKO Nr 4/26/IX
NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 24 kwietnia 2026 r.

w sprawie wykonywania zawodu przez osoby posiadające warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza w formie indywidualnej praktyki lekarskiej

W ocenie Naczelnej Rady Lekarskiej warunkowe prawo wykonywania zawodu, przyznane na podstawie art. 7 ust. 9 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry albo art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa nie uprawnia lekarza do wykonywania zawodu w formie indywidualnej praktyki lekarskiej, w tym także indywidualnej praktyki lekarskiej wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym ten zakład.

W art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej wskazane zostały warunki, jakie obowiązany jest spełnić lekarz ubiegający się o wpis do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą (dalej: RPWDL) w formie indywidualnej praktyki lekarskiej. Zgodnie z tym przepisem dla uzyskania wpisu indywidualnej praktyki lekarskiej do RPWDL lekarz jest obowiązany spełniać m.in. następujące warunki:

- 1) posiadać prawo wykonywania zawodu;
- 2) nie może być:
 - a) zawieszony w prawie wykonywania zawodu ani ograniczony w wykonywaniu określonych czynności medycznych na podstawie przepisów o zawodach lekarza i lekarza dentystry lub przepisów o izbach lekarskich,
 - b) ukarany karą zawieszenia prawa wykonywania zawodu,
 - c) pozbawiony możliwości wykonywania zawodu prawomocnym orzeczeniem sądu karnego zakazu wykonywania zawodu albo zawieszony w wykonywaniu zawodu zastosowanym środkiem zapobiegawczym.

Powyższe warunki obowiązują także - na mocy art. 18 ust. 4 ustawy o działalności leczniczej - dla uzyskania wpisu do RPWDL indywidualnej praktyki lekarskiej wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym

ten zakład.

Naczelna Rada Lekarska uważa, że dla wykładni wskazanego w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności leczniczej wymogu posiadania „prawa wykonywania zawodu”, konieczne jest uwzględnienie brzmienia art. 5 pkt 3-3c ustawy o izbach lekarskich, z którego wynika, że do zadań izby lekarskiej należy:

- przyznawanie prawa wykonywania zawodu (art. 5 pkt 3 ustawy);
- przyznawanie prawa wykonywania zawodu na określony zakres czynności zawodowych, czas i miejsce zatrudnienia w podmiocie leczniczym (art. 5 pkt. 3a ustawy);
- przyznawanie warunkowego prawa wykonywania zawodu (art. 5 pkt. 3b ustawy);
- przyznawanie warunkowego prawa wykonywania zawodu pod nadzorem odpowiednio lekarza albo lekarza dentystry posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty (art. 5 pkt. 3c ustawy).

Ustawa o izbach lekarskich wyraźnie odróżnia prawo wykonywania zawodu od warunkowego prawa wykonywania zawodu. Już z tej przyczyny należy przyjąć, że wskazany w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności leczniczej wymóg posiadania prawa wykonywania zawodu nie jest spełniony w przypadku, gdy lekarz posiada warunkowe prawo wykonywania zawodu.

Dalszych argumentów przemawiających za tym, że warunkowe prawo wykonywania zawodu nie może być podstawą do uzyskania wpisu praktyki lekarskiej do RPWDL dostarcza ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry, która w art. 7 ust. 15 i w art. 7 ust. 16c wyraźnie wskazuje, że lekarz posiadający warunkowe prawo wykonywania zawodu jest „zatrudniony” w określonym podmiocie leczniczym, o czym ma obowiązek poinformować Ministra Zdrowia. Pojęcie „zatrudniony” nie może oznaczać prowadzenia indywidualnej praktyki lekarskiej i zawierania z podmiotem leczniczym umowy na udzielanie w określonym zakresie świadczeń zdrowotnych (art. 26 ustawy o działalności leczniczej takiej kontraktowej formy współpracy lekarza z podmiotem leczniczym nie określa jako „zatrudnienie”). Podobnie w art. 61 ust. 3 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przewidziano, że lekarz, posiadający warunkowe prawo wykonywania zawodu może wykonywać zawód wyłącznie w podmiocie leczniczym oraz jest zobowiązany do zgłoszenia Ministrowi Zdrowia, w jakim podmiocie leczniczym i na jaki okres został

zatrudniony. Także na gruncie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy określeniu „zatrudniony” należy nadawać ogólnie przyjęte znaczenie sprowadzające się do wykonywania pracy na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. W pojęciu tym nie mieści się natomiast prowadzenie indywidualnej praktyki lekarskiej jako działalności gospodarczej.

Możliwość prowadzenia przez lekarzy z warunkowym prawem wykonywania zawodu indywidualnej praktyki lekarskiej, w tym także praktyki lekarskiej wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym ten zakład nie można uzasadniać poprzez wnioskowanie *a contrario* z art. 7 ust. 2f ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, który dotyczy lekarzy posiadających prawo wykonywania zawodu na określony zakres czynności zawodowych, okres i miejsce zatrudnienia w podmiocie leczniczym. Przepis ten wskazuje, że osobę z prawem wykonywania zawodu na określony zakres czynności zatrudnia się w podmiocie leczniczym na podstawie umowy o pracę na czas określony. W przypadku lekarzy z warunkowym prawem wykonywania zawodu ustawodawca nie wprowadził takiego przepisu. Brak identycznie brzmiącego przepisu w stosunku do osób posiadających warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza nie może oznaczać, że osoby te są uprawnione do zakładania indywidualnych praktyk lekarskich. Brak odpowiednika art. 7 ust. 2f ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty w stosunku do osób z warunkowym prawem wykonywania zawodu, przy jednoczesnym wskazaniu w art. 7 ust. 15 i art. 7 ust. 16c ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, że osoby z warunkowym PWZ mają być „zatrudnione” w podmiocie leczniczym, można odczytywać jako wskazanie, że osoba posiadająca warunkowe PWZ może być zatrudniona nie tylko na podstawie umowy o pracę na czas określony, ale także na podstawie umowy o pracę na okres próbny, umowy o pracę na czas zastępstwa czy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

Ponadto należy pamiętać, że regulacje dotyczące warunkowego prawa wykonywania zawodu zostały wprowadzone do polskiego porządku prawnego jako rozwiązania czasowe o charakterze incydentalnym i miały służyć pilnemu wzmocnieniu zasobu kadr medycznych z związku z epidemią COVID-19, a następnie – na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej obywatelom Ukrainy

przebywającym na terenie RP po wybuchu wojny. Z tej przyczyny warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza jest ze swej natury prawem ograniczonym – lekarze posiadający ten rodzaj uprawnień zawodowych mogą być zatrudnieni tylko w podmiotach leczniczych, a do tego wykonują pracę pod nadzorem lekarza posiadającego specjalizację lub tytuł specjalisty II stopnia, przy czym wykonywanie zawodu pod nadzorem trwa przez cały 5-letni okres posiadania warunkowego PWZ albo przez okres 3 miesięcy (w przypadku lekarzy posiadających dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu specjalisty w swoim ojczystym kraju). Ustawowy obowiązek wykonywania pracy pod nadzorem pozostawałby w sprzeczności z charakterem prawnym prowadzenia indywidualnej praktyki lekarskiej, która ze swej natury jest formą prowadzenia niezależnej działalności gospodarczej, dla której nie ustanawia się nadzoru osób trzecich.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że obowiązek wykonywania zawodu pod nadzorem innego lekarza posiadającego specjalizację jest tożsamy w skutkach do przewidzianej w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o działalności leczniczej przeszkody do uzyskania wpisu indywidualnej praktyki lekarskiej do rejestru podmiotów wykonujących działalnością leczniczą, jaką jest ograniczenie lekarza w wykonywaniu określonych czynności medycznych na podstawie przepisów o zawodach lekarza i lekarza dentystry lub przepisów o izbach lekarskich.

W rezultacie Naczelna Rada Lekarska stwierdza, że posiadanie warunkowego prawa wykonywania zawodu lekarza nie uprawnia do wykonywania zawodu w formie indywidualnej praktyki lekarskiej, w tym także indywidualnej praktyki lekarskiej wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym ten zakład.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski